

Jordbruksverkets vägledning

EG:s regler för ekologisk odling

Växtodlingsenheten
Maj 2008

OBS!

Denna vägledning grundas på de regler som gällde fram till den 31 december 2008.

För aktuell information om vad som gäller hänvisas EG:s nya regler, se länk på Jordbruksverkets webbplats.

Innehåll

1.	Inledning	2
1.1.	Reglernas omfattning	2
1.2.	Om Jordbruksverkets vägledningar	2
1.3.	Andra informationskällor	3
2.	Kontroll	3
2.1.	Kontrollsystemet i Sverige	3
2.1.1.	Behöriga myndigheter och tillsynsmyndigheter	3
2.1.2.	Godkända kontrollorgan för ekologisk produktion	3
2.1.3.	Påföljder vid avvikelser från reglerna	4
2.2.	Tolkning och tillämpning av EG:s regler	4
3.	Regler för ekologisk odling	4
3.1.	Genetiskt modifierade organismer	4
3.2.	Omläggning	4
3.3.	Utsäde och annat förökningsmaterial	5
3.3.1.	Krav på ekologiskt förökningsmaterial	5
3.3.2.	Undantag från kravet på ekologiskt förökningsmaterial	5
3.3.3.	Det svenska dispensystemet	5
3.4.	Jordens bördighet och växtnäringsförsörjning	6
3.4.1.	Grundläggande krav	6
3.4.2.	Gödsel- och jordförbättringsmedel	6
3.4.3.	Intensiv djurproduktion resp. extensiv djurhållning	9
3.5.	Bekämpning av skadegörare	10
3.5.1.	Förebyggande åtgärder	10
3.5.2.	Godkända växtskyddsmedel	10
3.5.3.	Bekämpningsmedel i fällor eller dispenserer	11
3.5.4.	Generellt krav på godkännande (Sverige)	12
3.5.5.	Jordbruksverkets kommentarer	12
3.6.	Parallellodling	12
4.	Vildväxande produktion	13
5.	Odling i substrat	14
5.1.	Svampodling	14
5.2.	Odling i krukor och avgränsade bäddar	14
6.	Förteckning över lagstiftning inom ekologisk produktion	15
6.1.	EG-förordningar om ekologisk produktion	15
6.2.	Svensk lagstiftning om ekologisk produktion	17

1. Inledning

1.1. Reglernas omfattning

EG:s regler för ekologisk produktion omfattar produktion, beredning, förvaring och import av ekologiskt framställda jordbruksprodukter och livsmedel. Det finns också EG-regler om kontroll, märkning och marknadsföring av ekologiska produkter.

EG:s regler för ekologisk produktion finns huvudsakligen i rådets förordning (EEG) nr 2092/91 av den 24 juni 1991 om ekologisk produktion av jordbruksprodukter och uppgifter därom på jordbruksprodukter och livsmedel. Förordningen har ändrats många gånger.

En fullständig förteckning av alla förordningar och föreskrifter finns i avsnitt 6.

Rådets förordning (EG) nr 834/2007 av den 28 juni 2007 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter och om upphävande av förordning (EEG) nr 2092/91 ersätter från och med den 1 januari 2009 rådets förordning (EEG) nr 2092/91.

Jordbruksverkets kommentarer:

Nya tillämpningsförfordningar till den nya förordningen väntas komma ut under 2008 men när det gäller reglerna för odling finns det än så länge ingenting som pekar på några större förändringar jämfört med nu gällande regler.

1.2. Om Jordbruksverkets vägledningar

Vägledningen är en sammanfattning och förklaring till det gällande EG-regelverket. Jordbruksverket förklarar innebörden av EG:s regler i egenskap av behörig myndighet.

De avsnitt i vägledningen som utgör tolkningar av Jordbruksverket återfinns under rubriken *Jordbruksverkets kommentarer*.

Hänvisningar till EG:s förordning, nationella förordningar, föreskrifter m.m. finns i högermarginalen.

Vägledningen är inte rättsligt bindande och utesluter inte andra handlingssätt för att uppnå det resultat som avses med lagstiftningen. Svenska domstolar, EG-domstolen och EG-kommissionen kan komma fram till andra slutsatser. Det finns därför ingen garanti för att Jordbruksverkets tolkningar kommer att accepteras vid en eventuell domstolsprövning eller efter att frågan har behandlats i EG-kommissionen.

Observera att författningar ofta ändras och att det därför inte alltid är säkert att informationen och hänvisningarna är aktuella. Endast den EG-lagstiftning som offentliggörs i pappersutgåva av Europeiska unionens officiella tidning är giltig.

1.3. Andra informationskällor

Jordbruksverket har en särskild vägledning om ekologisk animalieproduktion. Den finns – liksom denna vägledning om ekologisk odling - på Jordbruksverkets webbplats www.sjv.se under rubriken Växt, miljö och vatten, Ekologisk produktion, Regler och kontroll.

Information om EG:s regler för ekologiskt framställda livsmedel och märkning av ekologiska livsmedel finns på Livsmedelsverkets webbplats, www.slv.se.

Information om stöd till ekologisk produktion finns på Jordbruksverkets webbplats www.sjv.se under rubriken Stöd till landsbygden.

2. Kontroll

2.1. Kontrollsystemet i Sverige

2.1.1. Behöriga myndigheter och tillsynsmyndigheter

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (SWEDAC) godkänner och övervakar kontrollorgan för ekologisk produktion.

SFS 1995:702 2§
och 5 §

Konsumentverket har tillsyn över marknadsföringen av ekologiska produkter.

SFS 1995:702 4§

Livsmedelsverket är behörig myndighet i fråga om ekologiska livsmedel. Livsmedelsverket och de kommunala miljö- och hälsoskyddsnämnderna (eller motsvarande) utövar tillsyn i fråga om ekologiska livsmedel.

SFS 1995:702 2§
och 4 §

Jordbruksverket är behörig myndighet och tillsynsmyndighet i fråga om produktion och hantering i övrigt av jordbruksprodukter som omfattas av rådets förordning (EEG) nr 2092/91.

SFS 1995:702 2§
och 4 §

2.1.2. Godkända kontrollorgan för ekologisk produktion

I Sverige finns för närvarande fyra godkända kontrollorgan. Dessa erbjuder flera olika certifieringstjänster utöver kontroll enligt EG:s regler om ekologisk produktion. För närmare information – kontakta respektive kontrollorgan.

- Aranea, www.araneacert.se, tfn 018-10 02 90
- Hushållningssällskapet Kalmar-Kronoberg-Blekinge, HS-certifiering, www.hush.se/h, tfn 0371-70229
- SMAK, www.smak.se, tfn 040-46 00 72
- Valiguard, www.valiguard.com, tfn 018-188575, 08-200142

2.1.3. Påföljder vid avvikelser från reglerna

När ett kontrollorgan konstaterar avvikelser och/eller överträdelser ska det vidta åtgärder. Kontrollorganet kan återkalla utfärdat certifikat.

Vid uppenbar överträdelse eller överträdelse med långvariga verkningar kan Jordbruksverket respektive Livsmedelsverket förbjuda producenten att märka och marknadsföra produkter som ekologiska. Den som bryter mot ett sådant förbud kan dömas till böter.

Jordbruksverkets kommentarer:

När ett kontrollorgan konstaterar sådana överträdelser som innebär att en viss mängd produkter inte längre kan betraktas som ekologiska, ska ekomärkningen tas bort från de aktuella produkterna. Beslutet om att ta bort märkning fattas av Jordbruksverket respektive Livsmedelsverket.

2.2. Tolkning och tillämpning av EG:s regler

De godkända kontrollorganen har i uppgift att tillämpa EG:s regler i sitt kontroll- och certifieringsarbete.

För flera enskilda regler inom ramen för EG:s regler för ekologisk produktion finns juridiskt sett ett brett tolkningsutrymme. Kontrollorganen kan vända sig till Jordbruksverket, i egenskap av behörig myndighet, för att få hjälp med tillämpning av reglerna.

Jordbruksverket kan i sin tur begära av EG-kommissionen att frågan om tolkning av en viss regel tas upp vid ett möte med ständiga kommittén för lagstiftning om ekologisk produktion. EG-kommissionen kan då delge medlemsstaterna sin syn på hur regeln ska tolkas och tillämpas. Det förekommer också ibland att EG-kommissionen lämnar ut en skriftlig förklaring kring hur man anser att en viss regel ska tolkas.

Det är ytterst EG-domstolen som tolkar EG:s regler och dess domar är prejudicerande.

3. Regler för ekologisk odling

3.1. Genetiskt modifierade organismer

Genetiskt modifierade organismer (GMO) och produkter som framställts ur sådana organismer får inte användas i ekologisk odling.

3.2. Omläggning

Den tid som löper från det att omläggningen påbörjas till dess att produkter från den omlagda marken får märkas och marknadsföras som ekologiska, kallas omläggningstid eller karenstid.

Karenstiden ska pågå minst två år före sådd för ettåriga grödor, minst två år före skörd/bete på gräsmarker (vall/bete), samt minst tre år före skörd av

SFS 1995:702 5§

2092/91 art. 9.9b
och 10.3 b samt
SFS 1995:702 5 §
SFS 1995:551 7 §

2092/91 art. 6 d

2092/91 bilaga 1
del A 1

perenna grödor (utom gräsmarker). Karenstiden startar vid den tidpunkt då anmälan sker till kontrollorganet.

Kontrollorganet kan i vissa fall besluta att karenstiden får räknas retroaktivt, om den behöriga myndigheten har godkänt det, för arealer som ingått i ett åtagande om miljöstöd för ekologisk odling eller ett åtagande om miljöstöd för betesmarker och/eller slåtterängar samt för arealer där det finns godtagbara bevis för att ingen handelsgödsel och inga bekämpningsmedel använts under den senaste treårsperioden.

Jordbruksverkets kommentarer:

Jordbruksverket godkänner - i egenskap av behörig myndighet - att kontrollorganen räknar karenstiden retroaktivt.

För närmare upplysningar – kontakta ditt kontrollorgan.

3.3. Utsäde och annat förökningsmaterial

3.3.1. Krav på ekologiskt förökningsmaterial

Alla ekologiska odlare ska använda ekologiskt framtaget förökningsmaterial. För ettåriga växter innebär det att utsädet ska komma från växter som odlats ekologiskt i minst en generation. Utsäde eller vegetativt förökningsmaterial av fleråriga växter ska komma från en generation som odlats ekologiskt i minst två odlingsår.

2092/91 art. 6.1 c

3.3.2. Undantag från kravet på ekologiskt förökningsmaterial

3.3.2.1. Generellt om dispens

Medlemsstaterna i EU får besluta om undantag ("dispens") från kravet på ekologiskt utsäde, eller förökningsmaterial. Villkoren för detta regleras i en särskild förordning. Varje medlemsstat har en databas där tillgängligt ekologiskt utsäde eller förökningsmaterial registreras.

2092/91 art. 6.3 a och 1452/2003

3.3.3. Det svenska dispenssystemet

Dispens kan endast ges för en växtsäsong i taget. Dispensen ska utfärdas före sådd. I de fall konventionellt obetat utsäde används åligger det odlaren att kunna visa för kontrollorganet att han/hon inte har kunnat erhålla ekologiskt utsäde av lämplig sort.

1452/2003 art. 5.2, 5.3 och 5.4

Jordbruksverket fattar beslut om generell dispens inför och under varje växtsäsong. Besluten grundas på en bedömning av tillgången på ekologiskt utsäde eller förökningsmaterial, d.v.s. vilka arter/sorter samt vilka volymer som finns på marknaden. Därutöver finns möjlighet att ansöka om individuell dispens hos Jordbruksverket. Det senare gäller bara i det fall en odlare anser att han/hon behöver använda konventionellt obetat utsäde/förökningsmaterial trots att det finns ekologiskt utsäde/förökningsmaterial att köpa, och har särskilda skäl för detta. *Aktuell information finns på Jordbruksverkets webbplats www.sjv.se under Växt, miljö och vatten, Ekologisk produktion, Ekologiskt utsäde.*

3.4. Jordens bördighet och växtnäringsförsörjning

3.4.1. Grundläggande krav

Odlingen ska ske i en varierad växtföljd.

Markens bördighet och biologiska aktivitet ska bibehållas eller höjas genom en eller flera av följande åtgärder:

- Odling av baljväxtrika vallar
- Odling av grön gödslingsgrödor
- Odling av växter med djupt rotsystem
- Nedbrukning av organiskt material som kommer från en ekologisk gård
- Tillförsel av stallgödsel och andra biprodukter från ekologisk djurhållning

Produkter som innehåller mikroorganismer eller växter får användas för stimulering av kompostering. För detta ändamål får även biodynamiska preparat framställda av stenmjöl, stallgödsel eller växter användas.

3.4.2. Gödsel- och jordförbättringsmedel

Om de åtgärder som framgår av avsnitt 3.4.1 inte är tillräckliga får vissa andra gödsel- och jordförbättringsmedel användas. Dessa gödsel- och jordförbättringsmedel framgår av tabellen som följer, och de får bara användas enligt de särskilda villkor som anges där.

2092/91 art. 6.1 a
och bilaga 1 del A
2.1

2092/91 art. 6.1 b
och bilaga 1 del A
2.2 och bilaga 2 A

Namn på produkten	Beskrivning / krav på sammansättning / villkor för användning
Färsk eller torkad stallgödsel från konventionell djurhållning (inklusive strömaterial)	Behovet ska vara konstaterat av kontrollorganet. Uppgift om djurart. Endast från extensiv djurhållning. (Se förklaring i avsnitt 3.4.3)
Komposterad stallgödsel samt flytgödsel och urin från konventionell djurhållning	Behovet ska vara konstaterat av kontrollorganet. Uppgift om djurart. Inte från intensiv djurproduktion. (Se förklaring i avsnitt 3.4.3)
Komposterat eller fermenterat hushållsavfall	Behovet ska vara konstaterat av kontrollorganet. Produkt från källsorterat hushållsavfall som komposterats eller genomgått anaerob fermentering för biogasproduktion Endast vegetabiliskt och animaliskt hushållsavfall

Forts.

Namn på produkten	Beskrivning / krav på sammansättning / villkor för användning
Komposterat eller fermenterat hushållsavfall, forts.	Endast vid produktion i ett slutet och övervakat insamlingssystem som är godkänt av Jordbruksverket Högsta tillåtna koncentration räknat i mg/kg torrs substans: kadmium 0,7; koppar 70; nickel 25; bly 45; zink 200; kvicksilver 0,4; krom (totalt) 70; krom (VI) 0 (detektionsgräns)
Avfall från svampodling	Den ursprungliga sammansättningen får bara bestå av produkter som finns med i denna lista.
Exkrement från maskar (maskkompost) och insekter	
Guano	Behovet ska vara konstaterat av kontrollorganet.
Komposterad eller fermenterad blandning av vegetabiliskt material	Behovet ska vara konstaterat av kontrollorganet. Produkt från blandning av vegetabiliska material som komposterats eller genomgått fermentering för biogasproduktion.
Produkter och biprodukter av animaliskt ursprung enligt följande: Blodmjöl, hovmjöl, hornmjöl, benmjöl, avfettat benmjöl, fiskmjöl, köttmjöl, fjädermjöl, hårmjöl, chiquettemjöl, ull, päls, hår samt mjölkprodukter	Behovet ska vara konstaterat av kontrollorganet. För päls är högsta tillåtna halt krom (VI) i mg/kg torrs substans: 0 (<i>Detektionsgräns</i>).
Produkter och biprodukter av vegetabiliskt ursprung	T.ex. mjöl av oljekakor, kakaoskal och maltgroddar.
Alger och därav beredda produkter	Får endast användas om det framställts genom: 1) fysisk bearbetning t.ex. torkning, frysning eller malning 2) extraktion med vatten eller utspädda syror eller alkaliska lösningar 3) jäsnings.
Sågspån och träflis	Endast från trä eller virke som inte behandlats kemiskt efter avverkningen.

Forts.

Namn på produkten	Beskrivning / krav på sammansättning / villkor för användning
Träaska	Endast från trä eller virke som inte behandlats kemiskt efter avverkningen
Komposterad bark	Endast från trä eller virke som inte behandlats kemiskt efter avverkningen
Mjuk råfosfat, malen	Får inte innehålla mer kadmium än 90 mg/kg P ₂ O ₅ , vilket motsvarar 205 mg/kg P
Aluminiumkalciumfosfat	Får inte innehålla mer kadmium än 90 mg/kg P ₂ O ₅ , vilket motsvarar 205 mg/kg P Får endast användas på basiska jordar (pH>7,5).
Basisk slagg	Behovet ska vara konstaterat av kontrollorganet.
Kaliumråsalt (t.ex. kainit och sylvinit)	Behovet ska vara konstaterat av kontrollorganet.
Kaliumsalt, eventuellt innehållande magnesiumsalt	Behovet ska vara konstaterat av kontrollorganet. Framställt av oraffinerade kaliumsalter.
Vinasse och vinassextrakt	Vinasse från salmiakproduktion är inte tillåtet.
Kalciumkarbonat	T.ex. krita, mäg, mald kalksten, kalkhaltiga havsalger och fosforhaltig krita. Endast naturligt förekommande.
Kalcium- och magnesiumkarbonat	T.ex. dolomitkalk och mald magnesiumhaltig kalksten Endast naturligt förekommande.
Magnesiumsulfat	T.ex. kieserit. Behovet ska vara konstaterat av kontrollorganet.
Lösning av kalciumklorid	Behovet ska vara konstaterat av kontrollorganet. Behandling av blad på äppelträd efter konstaterad kalciumbrist.

Forts.

Namn på produkten	Beskrivning / krav på sammansättning / villkor för användning
Kalciumsulfat (gips)	Endast naturligt förekommande
Kalk från sockerindustrin	Behovet ska vara konstaterat av kontrollorganet
Industrikalk från produktion av vakuumsalt	Biprodukt från produktion av vakuumsalt från saltfyndigheter i berg. Behovet konstaterat av kontrollorganet eller kontrollmyndigheten.
Rent svavel	Behovet ska vara konstaterat av kontrollorganet
Spårämnen	Bor, kobolt, koppar, järn, mangan, molybden och zink. Behovet ska vara konstaterat av kontrollorganet.
Natriumklorid	Behovet ska vara konstaterat av kontrollorganet. Endast stensalt är tillåtet.
Stenmjöl	

3.4.3. Intensiv djurproduktion resp. extensiv djurhållning

EG-kommissionen har utarbetat ett dokument (5684/VI/95-rev.5) som ska fungera som riktlinjer för användandet av konventionell stallgödsel i ekologiskt lantbruk. Enligt detta dokument har medlemsstaterna i EU en framskjuten roll när det gäller att definiera vad som menas med intensiv djurproduktion ("jordlös husdjursskötsel" i förordningstexten) och extensiv djurhållning ("extensiv boskapsskötsel" i förordningstexten). Dokumentet ger viss vägledning för medlemsstaterna inför denna uppgift.

Jordbruksverkets kommentarer

Åtminstone följande icke-ekologiska djurhållningssystem bör betraktas som intensiv djurproduktion:

- Fjäderfä som hålls i burar
- Pälsdjur som hålls i burar
- Slaktsvinsproduktion med mer än 50 slaktsvin i årlig produktion, med undantag för (a) slaktsvinsbesättningar som hålls på ströbädd i

storboxsystem, eller (b) om det rör sig om egna djur som hålls på den egna produktionsenheten.

- Specialiserad produktion av nöt i spaltgolvsboxar, med undantag för (a) integrerad produktion av nöt där ungdjur går på spalt, eller (b) om det rör sig om egna djur som hålls på den egna produktionsenheten.

Jordbruksverket definierar extensiv djurhållning som produktionssystem som inte är definierade som intensiv djurproduktion och där djurtätheten följer av Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring.

3.5. Bekämpning av skadegörare

3.5.1. Förebyggande åtgärder

För att förebygga skadlig inverkan av skadedjur, sjukdomar eller ogräs på odlingen ska en eller flera av följande åtgärder vidtas:

- Val av lämpliga arter och sorter
- Odling i lämplig växtföljd
- Mekanisk bearbetning
- Gynnande eller utsättning av växtskadegörarnas naturliga fiender
- Flamning
- Användning av fällor eller fångstanordningar

3.5.2. Godkända växtskyddsmedel

Om metoderna som anges i 3.5.1 inte räcker till för att hålla växterna friska och produktionsdugliga får i undantagsfall produkter - vars aktiva substans finns med i denna lista - användas.

- Azadiraktin, från *Azadirachta indica* (Nimträd), insektsmedel. Behovet ska vara konstaterat av kontrollorganet.
- Bivax får användas som sår balsam.
- Gelatin får användas för insektsbekämpning.
- Hydrolyserade proteiner får användas som lockämne men endast i enlighet med godkända användningsmetoder tillsammans med andra lämpliga produkter i denna lista. INGA GODKÄNDA PREPARAT FINNS I SVERIGE
- Lecitin får användas som medel mot svamp. INGA GODKÄNDA PREPARAT FINNS I SVERIGE
- Vegetabiliska oljor (t.ex. olja av mynta, tall och kummin) får användas mot insekter, kvalster och svamp samt som groddhämmare.
- Pyretriner från *Chrysanthemum cinerariaefolium* får användas för insektsbekämpning om behovet är konstaterat av kontrollorganet.
- Kvassia från *Quassia amara* får användas för insektsbekämpning och som avskräckare. INGA GODKÄNDA PREPARAT FINNS I SVERIGE

2092/91 art. 6.1 a
och bilaga 1 del A
3

2092/91 art. 6.1 b
och bilaga 1 del A
3 och bilaga 2 B

- Rotenon från *Derris spp.*, *Lonchocarpus spp.* och *Tephrosia spp.* får användas för insektsbekämpning om behovet är konstaterat av kontrollorganet. INGA GODKÄNDA PREPARAT FINNS I SVERIGE
- Mikroorganismer, t.ex. *Bacillus thuringiensis*, får användas för biologisk bekämpning av skadegörare. Även substanser av *Bacillus thuringiensis* får användas. Produkterna får dock inte vara genetiskt modifierade.
- Järn (III) fosfat får användas för spridning på marken, mot sniglar.
- Koppar i form av kopparhydroxid, kopparoxiklorid, (tribasisk) kopparsulfat, kopparoktanoat eller oxid av kopparföreningar får användas mot svamp, om behovet är konstaterat av kontrollorganet. *Mängden koppar är begränsad per hektar och år. För exakt lydelse hänvisas till kommissionens förordning (EG) nr 473/2002.* INGA GODKÄNDA PREPARAT FINNS I SVERIGE
- Etylen får användas för eftermognad av banan, kiwi och kaki, för blominduktion hos ananas samt för groningshämning i lök och potatis om behovet är konstaterat av kontrollorganet.
- Kaliumsalt (såpa) av fettsyror får användas som insektsmedel.
- Kalialun (Kalinit) får användas för att motverka mognad av bananer.
- Svavelkalk (Kalciumpolysulfid) får användas mot svamp, insekter och kvalster om behovet är konstaterat av kontrollorganet.
- Paraffinolja får användas mot insekter och kvalster.
- Mineraloljor får användas mot insekter och svamp, men endast för behandling av fruktträd, olivträd, vinstockar och tropiska grödor (t.ex. bananer) och om behovet är konstaterat av kontrollorganet.
- Kaliumpermanganat får användas mot svamp och bakterier men endast i fruktträd, olivträd och vinstockar. INGA GODKÄNDA PREPARAT FINNS I SVERIGE
- Kwartssand får användas för avskräckning.
- Svavel får användas mot svamp och kvalster samt för medel för avskräckning.
- Kalciumhydroxid får användas mot svamp, dock endast i fruktträd, bland annat i plantskolor för att bekämpa *Nectria galligena* (fruktträdskräfta).
- Spinosad får användas för bekämpning av insekter om behovet är konstaterat av kontrollorganet.
- Kaliumbikarbonat får användas som fungicid.

3.5.3. Bekämpningsmedel i fällor eller dispenserer

Vissa ämnen får endast användas i fällor eller dispenserer. För dessa ämnen gäller följande villkor:

- Fällor och/eller dispenserer måste vara konstruerade så att ämnena inte kan tränga ut i den omgivande miljön eller få kontakt med de grödor

som odlas

- Fällorna måste samlas in och förvaras säkert efter användning

Följande ämnen är för närvarande godkända för användning i fällor och dispenserer:

- Hydrolyserade proteiner, diammoniumfosfat och feromoner får användas som lockämne. Feromoner får användas också som störningsfaktor för sexuell attraktion.
- Pyretroider (endast deltametrin eller lambda-cyhalotrin) får användas som insektsmedel men endast mot *Batrocera oleae* (olivfluga) och *Ceratitis capitata wied* (medelhavsfruktfluga). Behovet måste vara konstaterat av kontrollorganet.

3.5.4. Generellt krav på godkännande (Sverige)

Precis som för övriga växtskyddsmedel gäller att produkterna skall vara godkända av Kemikalieinspektionen (KEMI), såvida de inte av KEMI är undantagna från kravet på godkännande.

3.5.5. Jordbruksverkets kommentarer

I EG:s regler för ekologisk odling regleras inte:

- Syntetiska tillsatser i växtskyddsmedel (t.ex. bärare och synergister)
- Användning av s.k. växtvårdsmedel eller växtstärkande medel (t.ex. nässelvatten)
- Användning av växtskyddsmedel utanför själva odlingen (t.ex. mellan skiften, på grusgångar osv.)
- Växtskyddsåtgärder som t.ex. stängsel eller utplacering av avskräckande medel runt skiftena.

Användning av ovanstående åtgärder och produkter är alltså tillåtet, under förutsättning att det är tillåtet i konventionell produktion.

För ytterligare information om tillåtna växtskyddsmedel i ekologisk odling hänvisas till Jordbruksverkets publikation "Växtskyddsmedel i ekologisk odling", Jordbruksinformation 24-2005 (www.sjv.se)

3.6. Parallellodling

Om ett företag driver flera produktionsenheter - både ekologiska och konventionella - ska alla dessa produktionsenheter omfattas av kontrollsystemet för ekologisk produktion.

Man får inte odla grödor av samma sort på den ekologiska produktionsenheten som på den konventionella produktionsenheten. Man får heller inte odla "snarlika" sorter på båda produktionsenheterna, dvs. sorter som är svåra att skilja från varandra.

Undantag från kravet på att inte odla "snarlika" sorter gäller i följande fall:

- Vid odling av fleråriga grödor (frukt, vin och humle) utifrån en rad

2092/91 bilaga 3
"Särskilda
bestämmelser" del
A 1 punkt 3

särskilda villkor (se nedan)

- I forskningssammanhang
- Vid produktion av utsäde och annat förökningsmaterial
- På mark som bara används till bete

Särskilda villkor för undantag vid odling av fleråriga grödor (första punkten ovan)

- 1) Det finns en omläggningplan för den aktuella produktionen vilket innebär att producenten förbinder sig att snarast (i vart fall senast inom fem år) inleda omläggningen av den sista delen av arealerna i fråga.
- 2) Lämpliga åtgärder har vidtagits för att garantera att produkterna från var och en av enheterna i fråga hela tiden hålls åtskilda.
- 3) Kontrollorganet har underrättats om skörden av var och en av de berörda produkterna minst 48 timmar i förväg.
- 4) Omedelbart efter skörden ska producenten meddela kontrollorganet de exakta mängder som skördats på de berörda enheterna samt eventuella särskiljande egenskaper. Producenten ska bekräfta att åtgärder har vidtagits för att garantera att produkterna hålls åtskilda.
- 5) Omläggningsplanen och de åtgärder som avses i rådets förordning (EEG) nr 2092/91 bilaga 3 ”Allmänna bestämmelser” punkterna 1 och 3 har godkänts av kontrollorganet. Detta godkännande ska bekräftas varje år efter det att omläggningsplanen har inletts.

4. Vildväxande produktion

Som ekologisk produktion kan man också räkna insamlandet av ätliga växter och växtdelar som växer vilt i naturområden, skogar och jordbruksområden.

För att produkten skall betraktas som ekologisk får området där insamlingen sker inte ha behandlats med andra gödsel- och jordförbättringsmedel eller växtskyddsmedel än de som är godkända i ekologisk produktion inom 3 år före insamlandet. Man måste också ta hänsyn till miljön, så att insamlandet inte inverkar negativt på den naturliga miljön för, eller bevarandet av, arterna i området.

2092/91 art. 6.1 a
och bilaga 1 del A
4

5. Odling i substrat

5.1. Svampodling

Substrat för ekologisk svampodling får endast innehålla följande:

- Stallgödsel från ekologisk djurhållning
- Sådan stallgödsel från konventionell djurhållning som är godkänd att användas som gödsel- och jordförbättringsmedel (se 2.3.2), dock högst 25 procent av substratets totala vikt före eventuell kompostering och tillsats av vatten
- Andra produkter av jordbruksursprung (t.ex. halm) från ekologisk gård
- Torv som inte är kemiskt behandlad
- Trä som inte är behandlat med kemiska produkter efter fällning
- Mineralprodukter som är godkända som gödsel- och jordförbättringsmedel (se 2.3.2)
- Vatten
- Jord

5.2. Odling i krukor och avgränsade bäddar

EG:s regler innehåller inga särskilda regler för odling i substrat, utöver ovanstående regler för svampodling.

Jordbruksverkets kommentarer

Ekologisk odling i substrat i krukor och avgränsade bäddar är i nuläget tillåtet i vissa EU-länder men accepteras inte av andra. Substratodling diskuterades inom EU i början av 2000-talet, och det visade sig då att det råder stor oenighet inom EU om substratodling över huvud taget kan vara ekologisk, och i så fall hur reglerna för sådan ekologisk odling bör se ut.

KRAVs regler medger certifiering av produkter som odlats i biologiskt aktiva substrat i krukor och avgränsade bäddar. Jordbruksverket tolkar rådets förordning (EEG) nr 2092/91 som att sådan odling är tillåten.

2092/91 art. 6.1 a
och bilaga 1 del A
5

6. Förteckning över lagstiftning inom ekologisk produktion

6.1. EG-förordningar om ekologisk produktion

Nummer	Datum (beslut)	Typ ¹	Titel/innehåll
2092/91	1991-06-24	R	Ekologisk produktion av jordbruksprodukter och uppgifter därom på jordbruksprodukter och livsmedel
94/92	1992-01-14	K	Genomförande av ordning för import från tredje land enl. art. 11.1 2092/91
1535/92	1992-06-15	R	Komplettering till bilaga 1 och 3 i 2092/91
2083/92	1992-07-14	R	Ändring av 2092/91 (tillägg till art.11)
3457/92	1992-11-30	K	Fastställande av närmare bestämmelser för kontrollintyg för import från tredje land enl. 2092/91
207/93	1993-01-29	K	Definition av innehållet i bilaga 6 till 2092/91 samt tillämpningsföreskrifter för artikel 5.4
2608/93	1993-09-23	K	Ändring av bilagorna 1-3 till 2092/91
468/94	1994-03-02	K	Ändring av bilaga 6 till 2092/91
1468/94	1994-06-20	R	Ändring av 2092/91 (artikel 5.5)
2381/94	1994-09-30	K	Ändring av bilaga 2 till 2092/91
529/95	1995-03-09	K	Uppskjutande av tillämpning av artikel 11.1 i 2092/91, vad beträffar import från vissa tredje länder
1201/95	1995-05-29	K	Ändring av bilaga 6 till 2092/91
1202/95	1995-05-29	K	Ändring av bilaga 1 och 3 till 2092/91
1935/95	1995-06-22	R	Ändring av 2092/91 (gäller många artiklar!)
418/96	1996-03-07	K	Ändring av bilaga 6 till 2092/91
522/96	1996-03-26	K	Ändring av 94/92 och 529/95 (+ rättelseblad)
314/97	1997-02-20	K	Ändring av 94/92
345/97	1997-02-26	K	Ändring av 207/93
1488/97	1997-07-29	K	Ändring av bilaga 2 och 6 till 2092/91
1367/98	1998-06-30	K	Ändring av 94/92
1900/98	1998-09-04	K	Ändring av bilaga 1 till 2092/91 (svampregler)
330/99	1999-02-12	K	Ändring av avsnitt C i bilaga 6 till 2092/91
1804/99	1999-07-19	R	Införandet av regler för ekologisk animalieproduktion m.m.
331/2000	1999-12-17	K	Ändring av bilaga 5. Införande av logo för ekologiska produkter
548/2000	2000-03-14	K	Ändring av 94/92

¹ K=Kommissionens förordning, R=Rådets förordning

Nummer	Datum (beslut)	Typ ²	Titel/innehåll
1073/2000	2000-05-19	K	Ändring av bilaga 1, 2 och 6 till 2092/91
1437/2000	2000-06-30	K	Ändring av avsnitt C i bilaga 6 till 2092/91
1616/2000	2000-07-24	K	Ändring av 94/92
2020/2000	2000-09-25	K	Ändring av 207/93 och avsnitt C i bilaga 6 till 2092/91
2426/2000	2000-10-31	K	Ändring av 94/92
349/2001	2001-02-21	K	Ändring av 94/92
436/2001	2001-03-02	K	Ändring av bilaga 2 till 2092/91
1788/2001	2001-09-07	K	Tillämpningsföreskrifter för kontrollintyg för import från tredje land (ersätter 3457/92)
473/2002	2002-03-15	K	Ändring av bilaga 1, 2 och 6 till 2092/91
1113/2002	2002-06-27	K	Ändring av 1788/01
1162/2002	2002-06-29	K	Ändring av 94/92
1918/2002	2002-10-25	K	Ändring av 1788/01
2382/2002	2002-12-30	K	Ändring av 94/92
223/2003	2003-02-05	K	Märkning av ekologiskt foder. Ändring av 2092/91
545/2003	2003-03-27	K	Ändring av 94/92
599/2003	2003-04-01	K	Ändring av bilagor I och II till 2092/91
1452/2003	2003-08-14	K	Behållande av undantaget enligt artikel 6.3 a i rådets förordning (EEG) nr 2092/91 beträffande vissa arter av utsäde och vegetativt förökningsmaterial och om fastställande av procedurregler och kriterier rörande det undantaget.
2277/2003	2003-12-22	K	Fodermedel m.m. + 779/2004
392/2004	2004-02-24	R	Ändring av art. 2,8,9,10 i 2092/91
746/2004	2004-04-26	K	Ändringar med anledning av nya MS
2254/2004	2004-12-27	K	Ändring av bilaga I b (djur)
1294/2005	2005-08-05	K	Ändring av bilaga I (andel konventionellt foder)
1318/2005	2005-08-11	K	Ändring av bilaga II
1336/2005	2005-08-12	K	Ändring av bilaga III
1567/2005	2005-09-20	R	Ändring av art. 11.6
1916/2005	2005-11-24	K	Ändring av bilaga II (syntetiska vitaminer)
592/2006	2006-04-12	K	Ändring av bilaga II (hushållsavfall)
699/2006	2006-05-05	K	Ändring av bilaga I (fjäderfä – rastgårdar utomhus)
780/2006	2006-05-24	K	Ändring av bilaga 6 till 2092/91 (ska tillämpas från 2007-12-01)
956/2006	2006-06-28	K	Ändring av 94/92 (nytt importland: Indien)

² K=Kommissionens förordning, R=Rådets förordning

Nummer	Datum (beslut)	Typ ³	Titel/innehåll
1851/2006	2006-12-15	K	Ändring av bilaga 1 till 2092/91 (konventionellt foder vid växling av betesområde)
1991/2006	2006-12-21 + rättelse 2007-02-02	R	Ändring av art. 10 och 11 i 2092/91 (nya importregler)
394/2007	2007-04-12	K	Ändring av bilaga 1 till 2092/91 (foder från omställning)
807/2007	2007-07-10	K	Ändring av bilaga 2 b till 2092/91 (metaldehyd)
1319/2007	2007-11-09	K	Ändring av bilaga 1 (foder från första omställningsåret)
1517/2007	2007-12-19	K	Ändring av bilaga III (förlängt undantag från kravet på separata foderlinjer)
123/2008	2008-02-12	K	Ändring av bilaga VI i 2092/91 (ingredienser och processhjälpmedel för livsmedel)
345/2008	2008-04-17	K	Förteckning över tredje länder med likvärdiga regler för ekologisk produktion
404/2008	2008-05-06	K	Ändring av bilaga II i 2092/91 (godkännande av spinosad, kaliumbikarbonat, kopparoktanoat och användning av etylen)
605/2008	2008-06-20	K	Tillämpningsföreskrifter för kontrollintyg för import från tredje land
889/2008	2008-09-05	K	Tillämpningsföreskrifter för rådets förordning 834/2007
1235/2008	2008-12-08	K	The arrangements for imports of organic products from third countries

6.2. Svensk lagstiftning om ekologisk produktion

Namn	Beteckning
Lagen om EG:s förordning om ekologiskt framställda produkter	SFS 1995:551
Förordningen om EG:s förordning om ekologiskt framställda produkter, senast ändrad genom SFS 2006:839	SFS 1995:702
Statens jordbruksverks föreskrifter om ekologiskt framställda produkter, senast ändrad genom SJVFS 2006:59	SJVFS 1996:147
Statens jordbruksverks föreskrifter om djurhållning i ekologiskt lantbruk, senast ändrad genom SJVFS 2005:92	SJVFS 2000:128
Livsmedelsverkets föreskrifter om ekologiskt framställda produkter	SLVFS 1998:4

³ K=Kommissionens förordning, R=Rådets förordning